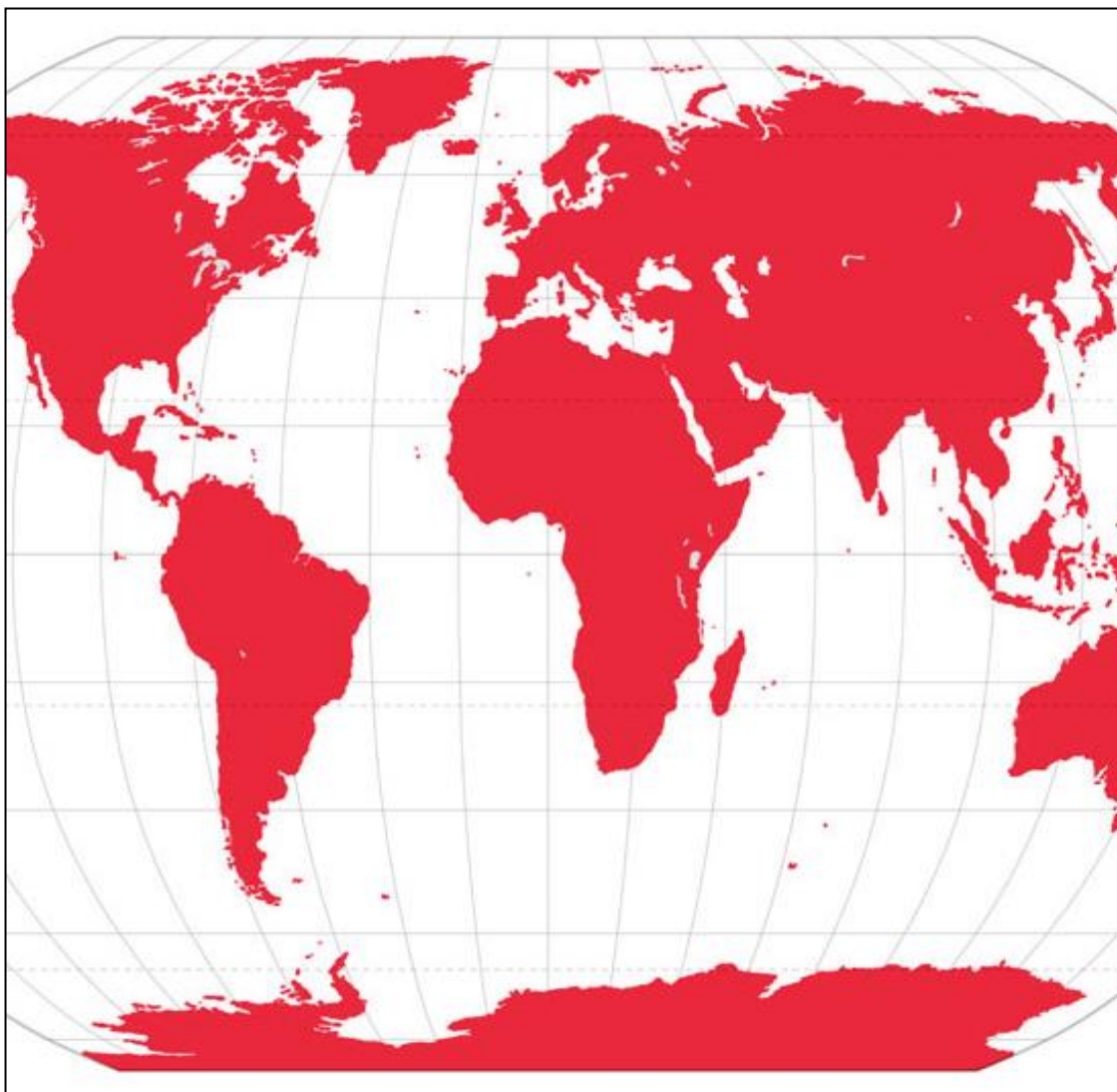

Sieć Badawcza Łukasiewicz – Górnośląski Instytut Technologiczny
Centrum Spawalnictwa
Ośrodek Certyfikacji

**PROGRAM CERTYFIKACJI
PERSONELU BADAŃ NIENISZCZĄCYCH**

W-04/IS-70, wydanie 15

Opracował: mgr inż. Adam Lisowski	
Zatwierdził: dr inż. Michał Kubica	

Gliwice, Wrzesień 2024 r.

Sieć Badawcza Łukasiewicz – Górnośląski Instytut Technologiczny Centrum Spawalnictwa Ośrodek Certyfikacji	Wersja strony: a 02.09.2024
Program certyfikacji personelu badań nieniszczących Wydanie 15	Strona/Stron 2/20

Wydawca: Sieć Badawcza Łukasiewicz – Górnośląski Instytut Technologiczny

Centrum Spawalnictwa

Ośrodek Certyfikacji

Powielanie i rozpowszechnianie bez zgody Sieci Badawczej Łukasiewicz – Górnośląski Instytut Technologiczny, Centrum Spawalnictwa jest zabronione

---

Sieć Badawcza Łukasiewicz – Górnośląski Instytut Technologiczny Centrum Spawalnictwa Ośrodek Certyfikacji	Wersja strony: a 02.09.2024
Program certyfikacji personelu badań nieniszczących Wydanie 15	Strona/Stron 3/20

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	4
2. Zakres programu certyfikacji	4
3. Definicje i skróty	6
4. Podstawy prawne i dokumenty związane	6
5. Wymagania wstępne ubiegania się o certyfikację	7
5.1 Minimalne wymagania dotyczące wykształcenia	8
5.2 Wymagania dotyczące zdolności widzenia	9
5.3 Doświadczenie przemysłowe w prowadzeniu badań nieniszczących	9
6. Certyfikacja początkowa	10
6.1 Wnioskowanie.....	10
6.2 Egzamin kwalifikacyjny	11
6.3 Zakresy egzaminów kwalifikacyjnych	11
6.4 Decyzja o certyfikacji	12
6.5 Dokumenty wydawane w procesie certyfikacji personelu badań nieniszczących	13
6.6 Ważności certyfikatu.....	13
7. Kodeks etyczny wykorzystania certyfikatów kompetencji	14
8. Nadzór nad wydanymi certyfikatami kompetencji	15
8.1 Zawieszenie certyfikatu kompetencji	15
9. Ponowna certyfikacja	16
9.1 Odnowienie certyfikatu kompetencji	16
9.2 Odnowienie certyfikatów kompetencji wydanych przez inne jednostki	17
9.3 Recertyfikacja kompetencji	17
9.4 Recertyfikacja certyfikatów kompetencji wydanych przez inne jednostki	18
10. Przeniesienie certyfikacji z innej jednostki.....	18
11. Rozszerzenie zakresu certyfikatu kompetencji	19
12. Ograniczenie zakresu certyfikatu kompetencji	20
13. Ochrona i poufność.....	20
14. Procedura odwołań i skarg.....	20
15. Dokumentowanie	20
16. Wydawanie duplikatu certyfikatu i legitymacji.....	20

Sieć Badawcza Łukasiewicz – Górnośląski Instytut Technologiczny Centrum Spawalnictwa Ośrodek Certyfikacji	Wersja strony: a 02.09.2024
Program certyfikacji personelu badań nieniszczących Wydanie 15	Strona/Stron 4/20

1. Wprowadzenie

Program określa zasady przeprowadzania procesu certyfikacji personelu badań nieniszczących przez Sieć Badawczą Łukasiewicz – Górnośląski Instytut Technologiczny i opiera się na zapisach normy PN-EN ISO 9712:2022.

Sieć Badawcza Łukasiewicz-Górnośląski Instytut Technologiczny, Centrum Spawalnictwa, Ośrodek Certyfikacji, zwany dalej Jednostką Certyfikującą posiada akredytację Polskiego Centrum Akredytacji dla jednostki certyfikującej osoby zgodnie z wymaganiami normy PN-EN ISO/IEC 17024.

Jednostka Certyfikująca działa w porozumieniu z Komitetem Technicznym składającym się z ekspertów w dziedzinie stanowiącej zakres programu certyfikacji, który w ramach prowadzonych działań m.in. zatwierdza program certyfikacji, a także przegląda i inicjuje zmiany w przypadku, gdy członkowie komitetu uznają to za wskazane.

Przeprowadzony proces certyfikacji zgodnie z niniejszym Programem Certyfikacji oraz normą PN-EN ISO 9712 jest potwierdzeniem ogólnych kompetencji certyfikowanego personelu. Nie jest zezwoleniem na prowadzenie działalności i to w gestii pracodawcy pozostaje wydanie stosownych upoważnień czy zezwoleń do prowadzenia działalności personelowi badań NDT.

2. Zakres programu certyfikacji

Jednostka certyfikująca certyfikuje personel badań nieniszczących wg normy PN-EN ISO 9712 w zakresie:

a)

- badań wizualnych VT,
- badań penetracyjnych PT,
- badań magnetyczno-proszkowych MT,
- badań ultradźwiękowych UT,
- badań radiograficznych RT

dla stopni kwalifikacji personelu badań nieniszczących 1, 2 i 3 w sektorach przemysłowych „Wytwarzanie” (m) oraz „Badania przed i eksploatacyjne wraz z wytwarzaniem” (s), w sektorze wyrobów: złącza spawane (w), wyroby przerabiane plastycznie oprócz odkuwek (wp), odlewy (c), odkuwki (f) oraz rury i przewody rurowe (t).

b)

- badań radiograficznych RT2 (ORS) – ocena radiograficzna spoin

dla 2 stopnia kwalifikacji personelu badań nieniszczących w sektorze przemysłowym „Wytwarzanie” (m) oraz w sektorze wyrobów: złącza spawane (w) i wyroby przerabiane plastycznie oprócz odkuwek (wp) oraz rury i przewody rurowe (t).

c)

- badań ultradźwiękowych UT (TOFD) – dla 2 stopnia kwalifikacji personelu badań nieniszczących w sektorach przemysłowych „Wytwarzanie” (m) oraz „Badania przed i eksploatacyjne wraz z wytwarzaniem” (s), w sektorze wyrobów: złącza spawane (w), wyroby przerabiane plastycznie oprócz odkuwek (wp), odkuwki (f) oraz rury i przewody rurowe (t).

d)

- badań ultradźwiękowych UT (Phased Array) – dla 2 stopnia kwalifikacji personelu badań nieniszczących w sektorach przemysłowych „Wytwarzanie” (m) oraz „Badania przed i eksploatacyjne wraz z wytwarzaniem” (s), w sektorze wyrobów: złącza spawane (w), wyroby przerabiane plastycznie oprócz odkuwek (wp), odkuwki (f), odlewy (c) oraz rury i przewody rurowe (t).

Sieć Badawcza Łukasiewicz – Górnośląski Instytut Technologiczny Centrum Spawalnictwa Ośrodek Certyfikacji	Wersja strony: a 02.09.2024
Program certyfikacji personelu badań nieniszczących Wydanie 15	Strona/Stron 5/20

Certyfikacja odbywa się w trzech stopniach::

Stopień 1.

Osoba z certyfikatem 1 stopnia ma kwalifikacje do wykonywania badań nieniszczących, zgodnie z pisemnymi instrukcjami, pod nadzorem osób posiadających 2 lub 3 stopień kwalifikacji. Osoba ta powinna posiadać umiejętności:

- nastawiania aparatury,
- wykonywania badań,
- zapisywania wyników badań i klasyfikowania wyników na podstawie pisemnych kryteriów,
- wykonania sprawozdania z wyników badań.

Osoba ta nie jest odpowiedzialna za wybór stosowanej metody lub techniki badania ani za interpretację wyników badań.

Stopień 2.

Osoba z certyfikatem stopnia 2 ma kwalifikacje do wykonywania badań zgodnie z procedurami NDT. Powinna być kompetentna w zakresie:

- doboru techniki badania dla stosowanej metody badania,
- określenia ograniczeń w stosowaniu metody badania,
- przenoszenia wymagań norm, specyfikacji i procedur do instrukcji NDT dostosowanych do rzeczywistych warunków pracy,
- nastawiania i sprawdzania aparatury,
- wykonywania i nadzorowania badań,
- interpretacji i oceny wyników zgodnie z obowiązującymi normami, procedurami lub specyfikacjami,
- wykonywania i nadzorowania wszystkich obowiązków stopnia 2 lub niższego,
- protokołowania wyników badań.

Stopień 3.

Osoba posiadająca certyfikat 3. stopnia ma kwalifikacje do kierowania dowolną czynnością badań nieniszczących, dla których uzyskała certyfikat. Osoba ta powinna być kompetentna w zakresie:

- wykonywania i nadzorowania wszystkich zadań na wszystkich stopniach,
- wyznaczania konkretnych metod badań, procedur i instrukcji, które mają być zastosowane,
- interpretacji wytycznych, norm, specyfikacji i procedur oraz sprawdzania pod względem poprawności oraz zatwierdzania instrukcji i procedur,
- doradztwa i nadzoru dla personelu NDT wszystkich stopni.

Ponadto osoba ta musi posiadać:

- kompetencje w interpretowaniu wyników i ich ocenie według obowiązujących wytycznych, norm i specyfikacji,
- wystarczające praktyczne doświadczenie dotyczące stosowanych materiałów, produkcji, procesu i technologii wyrobu, aby dokonywać wyboru metod i ustalać techniki badania oraz współpracować przy ustalaniu kryteriów odbioru, jeżeli takich brak,
- ogólną znajomość innych metod badań nieniszczących.

Wyjątek stanowi posiadacz certyfikatu stopnia 2. w metodzie RT w zakresie ograniczonym tylko do „oceny radiograficznej spoin – ORS”.

W przypadku zmiany programu certyfikacji wymagającego dodatkowej oceny, Jednostka Certyfikująca udokumentuje i udostępni publicznie określone metody i mechanizmy wymagane do zweryfikowania spełniania zmienionych wymagań przez certyfikowane osoby.

Sieć Badawcza Łukasiewicz – Górnośląski Instytut Technologiczny Centrum Spawalnictwa Ośrodek Certyfikacji	Wersja strony: a 02.09.2024
Program certyfikacji personelu badań nieniszczących Wydanie 15	Strona/Stron 6/20

3. Definicje i skróty

Wnioskujący	→	Osoba, która złożyła wniosek o dopuszczenie do procesu certyfikacji
Kandydat	→	Wnioskujący, który spełnił wyspecyfikowane wstępne wymagania i został dopuszczony do procesu certyfikacji
Weryfikator	→	W rozumieniu PN-EN ISO 9712 pkt. 5.9 określany terminem „Poświadczający”. To osoba, która może potwierdzić doświadczenie przemysłowe kandydata, czyli posiadająca wiedzę wymaganą do poświadczenia doświadczenia lub osoba z 2 lub 3 stopniem certyfikacji w dowolnej metodzie NDT.
Certyfikat	→	Dokument wydany przez Jednostkę Certyfikującą zgodnie z postanowieniami normy PN-EN ISO/IEC 17024 wykazujący, że zapewniono odpowiedni stopień zaufania, iż wymieniona z nazwiska osoba spełnia wyspecyfikowane wymagania, łącznie z wymaganiami dokumentów odniesienia, które mają być spełnione w celu ustanowienia lub utrzymania certyfikacji. W certyfikacie określona jest data jego ważności.
Egzaminator	→	Osoba posiadająca kompetencje do przeprowadzenia i podania oceny wyników egzaminu, gdy w ramach egzaminu jest wymagana profesjonalna ocena. Egzaminatorzy muszą spełniać określone wymagania Procedury PO-01.
Nadzorujący egzamin	→	Osoba upoważniona przez Jednostkę Certyfikującą, która administruje/nadzoruje przeprowadzenie egzaminu.
Personel badań nieniszczących	→	Osoby zdobywające lub posiadające kwalifikacje zawodowe 1., 2. lub 3. Stopnia.
Komisja Egzaminacyjna	→	Zespół składający się z egzaminatora i nadzorującego egzamin, powołany przez Jednostkę Certyfikującą do przeprowadzenia egzaminu personelu badań nieniszczących zgodnie z normą PN-EN ISO 9712.
Oceniający	→	Osoba powołana przez Jednostkę Certyfikującą do przeprowadzenia oceny kandydatów do uzyskania certyfikatu kompetencji zgodnie z programem certyfikacji,
Ł-GIT	→	Sieć Badawcza Łukasiewicz – Górnośląski Instytut Technologiczny
PCA	→	Polskie Centrum Akredytacji,

4. Podstawy prawne i dokumenty związane

Działalność Jednostki Certyfikującej w zakresie certyfikowania personelu badań nieniszczących podporządkowana jest następującym dokumentom:

- 1) PN-EN ISO 9712-Badania nieniszczące. Kwalifikacja i certyfikacja personelu badań nieniszczących, oraz
- 2) PN-EN ISO/IEC 17024 Ocena zgodności. Ogólne wymagania dotyczące jednostek certyfikujących osoby,
- 3) CEN/TR 14748 Badania nieniszczące - Metodyka kwalifikowania badań nieniszczących,
- 4) PN-EN 1330-1 Badania nieniszczące – Terminologia – Terminy ogólne;
- 5) PN-EN 1330-2 Badania nieniszczące – Terminologia – Terminy wspólne dla badań nieniszczących;
- 6) PN-EN ISO 5817 Spawanie – Złącza spawane (z wyłączeniem spawania wiązką) stali, niklu, tytanu i ich stopów – Poziomy jakości według niezgodności spawalniczych;

Sieć Badawcza Łukasiewicz – Górnośląski Instytut Technologiczny Centrum Spawalnictwa Ośrodek Certyfikacji	Wersja strony: a 02.09.2024
Program certyfikacji personelu badań nieniszczących Wydanie 15	Strona/Stron 7/20

- 7) PN-EN ISO 10042 Spawanie - Złącza spawane łukowo w aluminium i jego stopach -Poziomy jakości dla niezgodności spawalniczych
- 8) PN-EN ISO 17635 Badania nieniszczące spoin - Zasady ogólne dotyczące metali;
- 9) CEN ISO/TR 25107 Badania nieniszczące – Wytyczne dla programów szkoleniowych w zakresie NDT,
- 10) CEN ISO/TR 25108 Badania nieniszczące – Wytyczne organizowania ośrodków szkoleniowych w zakresie NDT,
- 11) CEN/TS 15053 Badanie nieniszczące – Zalecane rodzaje nieciągłości w próbkach egzaminacyjnych,
- 12) CEN/TR 15589 Badania nieniszczące – Zasady zatwierdzania personelu badań nieniszczących przez uznaną Trzecią Stronę na potrzeby wymagań Dyrektywy 97/23/WE”
- 13) ISO/TS 22809 Badanie nieniszczące – Nieciągłości w próbkach do egzaminów kwalifikacyjnych”,
- 14) PN-85/H-83105 Odlewy – Podział i terminologia wad,
- 15) PN-EN 13018 Badania nieniszczące - Badania wizualne - Zasady ogólne,
- 16) PN-EN 1370 „Odlewnictwo - Badanie chropowatości powierzchni za pomocą wzorców wzrokowo-dotykowych”,
- 17) Procedura certyfikacyjna PO-01 „Personel”,
- 18) Procedura certyfikacyjna PP-14 „Przygotowanie i przeprowadzenie egzaminów personelu badań nieniszczących”,
- 19) Procedura certyfikacyjna PP-08 „Proces certyfikacji personelu badań nieniszczących”,
- 20) PN-EN ISO 10863: Badania nieniszczące spoin - Badania ultradźwiękowe -- Zastosowanie techniki dyfrakcji fal ultradźwiękowych (TOFD),
- 21) PN-EN ISO 15626: Badanie nieniszczące spoin - Technika czasu przejścia wiązki dyfrakcyjnej (TOFD) - Poziomy akceptacji
- 22) PN-EN ISO 16828: Badania nieniszczące - Badania ultradźwiękowe -- Dyfrakcyjna technika czasu przejścia jako sposób wykrywania i wymiarowania nieciągłości,
- 23) PN-EN ISO 5577 Badania nieniszczące – Badania ultradźwiękowe – Terminologia;
- 24) PN-EN ISO 16018 Badania nieniszczące – Terminologia – Terminy stosowane w badaniach ultradźwiękowych z uszeregowaniem fazowym;
- 25) PN-EN ISO 18563-1 Badania nieniszczące – Charakteryzowanie i weryfikacja wieloprzetwornikowej aparatury ultradźwiękowej Część 1: Aparatura
- 26) PN-EN ISO 18563-2 Non-destructive testing — Characterization and verification of ultrasonic phased array equipment — Part 2: Probes
- 27) PN-EN ISO 18563-3 Badania nieniszczące – Charakteryzowanie i weryfikacja aparatury ultradźwiękowej z głowicami wieloprzetwornikowymi - Część 3: Aparatura kompletna;
- 28) PN-EN ISO 13588 Badania nieniszczące spoin -Badanie ultradźwiękowe - Stosowanie technologii zautomatyzowanej głowicy mozaikowej;
- 29) PN-EN ISO 19285 Badania nieniszczące spoin – Badania nieniszczące spoin techniką głowicy mozaikowej (PAUT) – Kryteria akceptacji
- 30) ISO/DIS 20601 Non-destructive testing of welds — Ultrasonic testing — Use of automated phased array technology for steel components with small wall thickness,
- 31) Procedura PO-11 Zarządzanie bezstronnością.

Przywołanie w dokumencie niedatowanych norm, wytycznych i procedur dotyczy ich aktualnych wydań.

5. Wymagania wstępne ubiegania się o certyfikację

Kandydat powinien spełniać następujące minimalne wymagania kwalifikacyjne:

- udokumentowanie wykształcenia, zgodnie z zapisami pkt. 5.1,
- przedstawienie dokumentacji potwierdzającej akceptowalną zdolność widzenia, zgodnie z zapisami pkt. 5.2,
- udokumentowanie doświadczenia zawodowego w zakresie NDT, zgodnie z zapisami pkt. 5.3.

Sieć Badawcza Łukasiewicz – Górnośląski Instytut Technologiczny Centrum Spawalnictwa Ośrodek Certyfikacji	Wersja strony: a 02.09.2024
Program certyfikacji personelu badań nieniszczących Wydanie 15	Strona/Stron 8/20

Kandydat ubiegający się o certyfikat jest zobowiązany:

- spełnić minimalne wymagania kwalifikacyjne,
- ukończyć szkolenie z zakresu badań nieniszczących - NDT (nie dotyczy ponownej certyfikacji) zorganizowany według programów szkoleniowych spełniających wymagania normy PN-EN ISO 9712 oraz norm i dokumentów z nią związanych przywołanych w pkt. 4,
- zdać końcowy egzamin certyfikacyjny,
- złożyć wniosek wraz z wymienionymi w nim dokumentami uzupełniającymi.

5.1 Minimalne wymagania dotyczące wykształcenia

Kandydaci zobowiązani są posiadać odpowiednie umiejętności matematyczne oraz wcześniejszą wiedzę o materiałach i procesach ich przetwarzania.

Jednostka certyfikująca uzupełniając wymagania normy PN-EN ISO 9712 o wymagania dotyczące wykształcenia przyjmuje, że osoby, które udokumentowały posiadanie wykształcenia technicznego, spełniają wymagania pkt. 7.2.3 normy.

Osoby nie posiadające wykształcenia o profilu technicznym mogą potwierdzić ww. umiejętności i wiedzę odpowiednim sprawdzianem lub rozmową kwalifikacyjną poprzedzającą szkolenie. Wynik sprawdzianu lub rozmowy musi być udokumentowany w jednostce prowadzącej szkolenie i przedstawiony jednostce certyfikującej na etapie ubiegania się o certyfikację.

Wymagania dotyczące minimalnego wykształcenia w zależności od stopnia certyfikacji:

- dla stopnia 1:

- wykształcenie zawodowe o profilu technicznym lub wykształcenie podstawowe pod warunkiem 3 letniego doświadczenia w badaniach nieniszczących potwierzonego przez pracodawcę lub weryfikatora,

- dla stopnia 2:

- wykształcenie zawodowe o profilu technicznym,

- dla stopnia 2 w zakresie metody UT (TOFD):

- kandydat musi posiadać kwalifikacje UT stopnia 2 lub 3, potwierdzone certyfikatem uzyskanym według normy PN-EN ISO 9712 w akredytowanej jednostce certyfikującej,

- dla stopnia 2 w zakresie metody UT (Phased Array):

- kandydat musi posiadać kwalifikacje UT stopnia 2 lub 3, potwierdzone certyfikatem uzyskanym według normy PN-EN ISO 9712 w akredytowanej jednostce certyfikującej,

- dla stopnia 3 podstawowego - BASIC.:

- kandydat musi spełnić kryteria jak do stopnia 1 i 2,

- dla stopnia 3 w metodzie głównej:

- kandydat musi posiadać ważny certyfikat 2 stopnia we wnioskowanej metodzie według normy PN-EN ISO 9712 wydany przez akredytowaną jednostkę certyfikującą oraz posiadać zdany egzamin podstawowy BASIC – 3 stopnia, udokumentowany odpowiednim zaświadczeniem.

Osoby przystępujące do szkolenia w zmniejszonym zakresie programowym muszą spełniać wymagania pkt. 7.2.5 normy PN-EN ISO 9712.

Sieć Badawcza Łukasiewicz – Górnośląski Instytut Technologiczny Centrum Spawalnictwa Ośrodek Certyfikacji	Wersja strony: a 02.09.2024
Program certyfikacji personelu badań nieniszczących Wydanie 15	Strona/Stron 9/20

5.2 Wymagania dotyczące zdolności widzenia

Zgodnie z wymaganiami pkt. 7.4 normy PN-EN ISO 9712, wszystkie osoby przystępujące do certyfikacji i posiadacze certyfikatów muszą posiadać pozytywne wyniki badań ostrości widzenia oraz widzenia barw i/lub odcieni szarości ważne na dzień egzaminu.

Badanie ostrości widzenia, weryfikacja widzenia barw i/lub rozróżnialności odcieni szarości musi być przeprowadzane przez uprawnionego lekarza, pielęgniarkę, okulistę lub optometrystę.

5.2.1 Ostrość widzenia bliskiego i dalekiego

Przed certyfikacją, a następnie corocznie, ostrość widzenia bliskiego powinna być weryfikowana pod kątem zgodności z wymaganiami normy ISO 18490 lub powinna umożliwiać odczytanie znaku Jaegera nr 1 lub Times New Roman N4.5 lub równoważnych liter z odległości nie mniejszej niż 30 cm, jednym lub obojgiem oczu, z korekcją jak i bez korekcji.

Dla metody badań VT, zgodnie z pkt. 7.c) normy PN-EN 13018, zdolność widzenia dalekiego z zastosowaniem standardowego optotypu zgodnie z PN-EN ISO 8596:2010 powinna wynosić minimum 0,63 dla jednego oka z korekcją lub bez, z odległości > 4 m.

Badania ostrości widzenia powinny być weryfikowane przez pracodawcę.

5.2.2 Widzenie barw

Przed certyfikacją, recertyfikacją lub odnowieniem kandydat/posiadacz certyfikatu musi wykazać, że test widzenia kolorów został przeprowadzony w ciągu ostatnich 5 lat kalendarzowych.

Wymagane jest, aby widzenie barw i/lub postrzeganie skali szarości było wystarczające, aby dana osoba była w stanie rozróżnić i zróżnicować kolory lub odcienie szarości stosowanych w metodach/technikach NDT określonych przez pracodawcę.

Test widzenia barw powinien potwierdzać, że dana osoba ma akceptowalne widzenie kolorów bez ograniczeń, albo określać wszelkie ograniczenia dotyczące ich postrzegania. W przypadku istnienia jakichkolwiek ograniczeń w postrzeganiu barw pracodawca powinien potwierdzić, czy spowoduje to jakiegokolwiek ograniczenia w zakresie technik specyficznych dla danej metody lub zastosowania.

5.3 Doświadczenie przemysłowe w prowadzeniu badań nieniszczących

Kandydat jest zobowiązany do udokumentowania, potwierdzonego przez pracodawcę lub weryfikatora i akceptowanego przez Jednostkę Certyfikującą minimalnego doświadczenia przemysłowego w metodzie badań w której ubiega się o certyfikat, które to uzyskał pod nadzorem kwalifikowanych osób.

Minimalne wymagane doświadczenie przemysłowe.

	Doświadczenie w dniach					
	Stopień 1	Stopień 2		Stopień 3		
		W przypadku certyfikatu posiadania 1stopnia	Bezpośrednio	W przypadku wykształcenia wyższego oraz posiadania certyfikatu 2 stopnia	W przypadku posiadania certyfikatu 2 stopnia	Bezpośrednio w przypadku wykształcenia wyższego
VT, PT, MT	15	45	60	180	240	360
RT, UT	45	135	180	270	450	540

*Czas trwania jednego dnia wynosi co najmniej siedem godzin. Można to osiągnąć w ciągu jednego dnia lub poprzez kumulowanie godzin. Maksymalna dopuszczalna liczba godzin w ciągu jednego dnia to 12 godzin. Doświadczenie w dniach uzyskuje się dzieląc łączną skumulowaną liczbę godzin przez 7.

Sieć Badawcza Łukasiewicz – Górnośląski Instytut Technologiczny Centrum Spawalnictwa Ośrodek Certyfikacji	Wersja strony: a 02.09.2024
Program certyfikacji personelu badań nieniszczących Wydanie 15	Strona/Stron 10/20

Jeżeli osoba przystępuje bezpośrednio do certyfikacji na stopień 2, to czas doświadczenia powinien składać się z sumy czasów doświadczenia wymaganego dla stopnia 1 i 2.

Szczegółowe informacje o minimalnych wymaganiach dotyczących praktyki zawarte są w normie PN-EN ISO 9712.

W przypadku, gdy kandydat jest jednocześnie dla siebie pracodawcą, to zobowiązany jest do przejęcia pełnej odpowiedzialności przypisanej pracodawcy. W przypadku, kiedy kandydat nie posiada aktualnego zatrudnienia lub sam jest dla siebie pracodawcą to powinien przedstawić potwierdzenie wykształcenia, ukończonego szkolenia i uzyskanej praktyki przez niezależną stronę akceptowalną przez Jednostkę Certyfikującą.

Dla wszystkich stopni kwalifikacji doświadczenie przemysłowe w badaniach nieniszczących może być uzyskane przed lub po pozytywnym złożeniu egzaminu kwalifikacyjnego, przy czym przed przystąpieniem do egzaminu kandydat powinien udokumentować minimum 50% wymaganego minimalnego doświadczenia określonego w tablicy 3 normy PN-EN ISO 9712.

W przypadku, gdy część doświadczenia przemysłowego nabywana będzie przez kandydata po pozytywnym zdaniu egzaminu, to jego wyniki pozostają ważne 5 lat od daty egzaminu.

6. Certyfikacja początkowa

6.1 Wnioskowanie

W celu rozpoczęcia procesu certyfikacji, wnioskujący składa wypełniony i podpisany wniosek o certyfikację wraz z załącznikami.

Złożony wniosek staje się formalnym zleceniem do przeprowadzenia procesu certyfikacji oraz zobowiązuje wnioskującego do wniesienia opłaty zgodnie z obowiązującym cennikiem.

Wniosek jest do pobrania w Jednostce Certyfikującej oraz ze strony internetowej Jednostki Certyfikującej.

Wnioskujący i kandydaci do uzyskania certyfikatów oraz posiadacze certyfikatów są rejestrowani w komputerowej bazie Jednostki Certyfikującej.

6.1.1. Ocena wnioskującego

Pracownik Jednostki Certyfikującej po otrzymaniu wniosku sprawdza:

- spełnienie wymagań kwalifikacyjnych,
- prawidłowość wypełnienia wniosku pod względem kompletności i poprawności wypełnienia (w zakresie formalnym i merytorycznym),
- dostarczenie wymaganych do wniosku załączników.

W przypadku niepełnych lub błędnych danych zawartych we wniosku, wnioskujący jest informowany o konieczności dokonania niezbędnych uzupełnień lub poprawek.

Pozytywny wynik oceny jest warunkiem dopuszczającym wnioskującego do procesu certyfikacji, który przyjmuje status kandydata.

Wnioskujący jest powiadamiany telefonicznie lub pocztą elektroniczną, o zakwalifikowaniu lub o braku możliwości zakwalifikowania do egzaminu w ciągu siedmiu (7) dni kalendarzowych od daty przeglądu wniosku pod względem formalnym oraz merytorycznym. Niepoinformowanie wnioskującego o wyniku oceny stanowi o jego dopuszczeniu do egzaminu kwalifikacyjnego.

Sieć Badawcza Łukasiewicz – Górnośląski Instytut Technologiczny Centrum Spawalnictwa Ośrodek Certyfikacji	Wersja strony: a 02.09.2024
Program certyfikacji personelu badań nieniszczących Wydanie 15	Strona/Stron 11/20

6.2 Egzamin kwalifikacyjny

W celu ubiegania się o certyfikat kandydat powinien uzyskać pozytywny wynik egzaminu kwalifikacyjnego zgodnie z wymaganiami pkt. 6.3. Podstawą dopuszczenia kandydata do egzaminu jest ukończenie z wynikiem pozytywnym kursu szkoleniowego dotyczącego metody i stopnia, w której ubiega się o certyfikację, którego potwierdzeniem jest dokument ośrodka szkolenia.

6.3 Zakresy egzaminów kwalifikacyjnych

6.3.1 Egzaminowanie w zakresie metod VT, PT, MT, UT i RT

Egzaminowanie teoretyczne i praktyczne w sektorach przemysłowych „Wytwarzanie ” oraz „Badania przed i eksploatacyjne wraz z wytwarzaniem” przeprowadzane jest zgodnie z wymaganiami normy PN-EN ISO 9712, wymaganiami dokumentów CEN/TS 15053 i ISO/TS 22809 oraz z zastosowaniem norm dotyczących poszczególnych metod badań, technik badań i sektorów wyrobów.

Egzamin kwalifikacyjny 1. stopnia. składa się z:

- egzaminu ogólnego,
- egzaminu specjalistycznego,
- egzaminu praktycznego.

Egzamin 2. stopnia składa się z:

- egzaminu ogólnego,
- egzaminu specjalistycznego,
- egzaminu praktycznego,
- sporządzenia instrukcji badania NDT.

Egzamin ogólny składa się z minimum 40 pytań testowych jednokrotnego wyboru. Czas odpowiedzi wynosi 2 minuty na pytanie.

Egzamin specjalistyczny składa się z minimum 20 pytań testowych jednokrotnego wyboru w przypadku sektora przemysłowego oznaczonego jako PW (produkcja/wytwarzanie) i minimum 30 pytań dla sektora przemysłowego oznaczonego PE (badania przed i w trakcie eksploatacji, które obejmują produkcję). Czas odpowiedzi wynosi 3 minuty na pytanie.

Czas na opracowanie instrukcji badań nieniszczących wynosi 60 minut dla metod VT, PT i MT oraz 90 minut dla metod UT i RT.

Egzamin praktyczny obejmuje badanie wyznaczonych przez egzaminatora próbek pochodzących z bazy próbek egzaminacyjnych oraz zapisanie wyniku badania na protokole. Liczba próbek zależna jest od wnioskowanego sektora przemysłowego. Czas trwania badania w zależności od próbki wynosi 1 do 1,5 godziny.

Egzamin kwalifikacyjny 3. stopnia składa się z:

- egzaminu podstawowego BASIC (oznaczony jako część A, B oraz C),
- egzaminu w głównej metodzie badania (oznaczony jako część D, E oraz F).

Egzamin podstawowy powinien być zdany jako pierwszy, a jego wynik pozostaje ważny 5 lat pod warunkiem, że w tym terminie będzie zdany egzamin w metodzie głównej. Kandydat posiadający ważny certyfikat 3. stopnia w innej metodzie jest zwolniony z ponownego zdawania egzaminu podstawowego.

Egzamin A dotyczy wiadomości technicznych z zakresu wiedzy o materiałach i technologiach. Składa się z minimum 25 pytań testowych jednokrotnego wyboru. Czas odpowiedzi wynosi 2 minuty na pytanie.

Egzamin B dotyczy wiadomości o programie i systemie certyfikacji wg normy PN-EN ISO 9712 i systemie certyfikacji Jednostki Certyfikującej. Składa się z minimum 10 pytań testowych jednokrotnego wyboru. Czas odpowiedzi wynosi 3 minuty na pytanie.

Sieć Badawcza Łukasiewicz – Górnośląski Instytut Technologiczny Centrum Spawalnictwa Ośrodek Certyfikacji	Wersja strony: a 02.09.2024
Program certyfikacji personelu badań nieniszczących Wydanie 15	Strona/Stron 12/20

Egzamin C dotyczy wiadomości ogólnych wymaganych na poziomie 2. stopnia z pięciu metod badań, w tym dwóch metod objętościowych RT i UT. Składa się z minimum 60 pytań testowych jednokrotnego wyboru (po 15 z każdej metody badania). Czas odpowiedzi wynosi 2 minuty na pytanie.

Egzamin ogólny D jest egzaminem testowym związanym z zakresem wiadomości dotyczących 3. stopnia dla danej metody badań. Składa się z minimum 30 pytań testowych jednokrotnego wyboru. Czas odpowiedzi wynosi 2 minuty na pytanie.

Egzamin specjalistyczny E jest egzaminem testowym związanym z zastosowaniem metody badań w danym sektorze przemysłowym, łącznie ze stosowanymi wytycznymi, normami i specyfikacjami. Składa się z minimum 20 pytań typu test wyboru. Czas odpowiedzi wynosi 3 minuty na pytanie.

Egzamin praktyczny F polega na opracowaniu procedury badań nieniszczących istotnej w sektorze (sektorach) dla wnioskowanego zakresu certyfikacji. Czas jego trwania wynosi 90 minut dla metod VT, PT oraz MT i 120 minut dla metod UT i RT.

6.3.2 Egzaminowanie w zakresie metody UT2 - TOFD

Egzaminowanie teoretyczne i praktyczne w zakresie metody UT2 - TOFD w sektorach przemysłowych „Wytwarzanie” oraz „Badania przed i eksploatacyjne wraz z wytwarzaniem”, przebiega zgodnie z wymaganiami normy PN-EN ISO 9712 oraz z wymaganiami norm przedmiotowych PN-EN ISO 10863, PN-EN ISO 15626 i PN-EN ISO 16828.

Egzamin składa się z trzech części – egzaminu teoretycznego testowego, opracowania pisemnej instrukcji badania i egzaminu praktycznego.

Egzamin teoretyczny obejmuje specjalistyczny zakres wiedzy związany sektorami przemysłowymi w powiązaniu z techniką TOFD. Maksymalny czas odpowiedzi na jedno pytanie wynosi 3 minuty

Egzamin praktyczny składa się z dwóch części, na które składają się:

- wykonanie badania dwóch próbek techniką TOFD w oparciu o dostarczoną procedurę badania i normy przedmiotowe
- sprawdzenie jakości wykonania i ocenę trzech zestawów wyników badań TOFD złączy spawanych.

6.3.3 Egzaminowanie w zakresie metody UT2 - Phased Array

Egzaminowanie teoretyczne i praktyczne w zakresie metody UT2 - Phased Array w sektorach przemysłowych „Wytwarzanie” oraz „Badania przed i eksploatacyjne wraz z wytwarzaniem” przebiega zgodnie z wymaganiami normy PN-EN ISO 9712 oraz z wymaganiami norm przedmiotowych PN-EN ISO 13588 i PN-EN ISO 19285.

Egzamin składa się z trzech części – egzaminu teoretycznego testowego, opracowania pisemnej instrukcji badania i egzaminu praktycznego.

Egzamin teoretyczny obejmuje specjalistyczny zakres wiedzy związany sektorami przemysłowymi w powiązaniu z techniką Phased Array. Maksymalny czas odpowiedzi na jedno pytanie wynosi 3 minuty

Egzamin praktyczny składa się z dwóch części:

- wykonania badania złącza spawanego i odkuwki techniką Phased Array w oparciu o dostarczone procedury badania i normy przedmiotowe,
- oceny zestawu wyników badań trzech złączy spawanych.

6.4 Decyzja o certyfikacji

Jednostka Certyfikująca wystawia certyfikat kompetencji do 10 tygodni po wydaniu decyzji o udzieleniu certyfikacji.

Podstawą podjętej przez Kierownika Ośrodka Certyfikacji lub jego Zastępcę decyzji o udzieleniu certyfikacji jest pozytywny wynik egzaminu certyfikacyjnego oraz pozytywna ocena analiza informacji uzyskanych w procesie certyfikacji przeprowadzona przez oceniającego Jednostki Certyfikującej.

Sieć Badawcza Łukasiewicz – Górnośląski Instytut Technologiczny Centrum Spawalnictwa Ośrodek Certyfikacji	Wersja strony: a 02.09.2024
Program certyfikacji personelu badań nieniszczących Wydanie 15	Strona/Stron 13/20

W przypadku certyfikowania osób będących pracownikami Łukasiewicz – GIT, Centrum Spawalnictwa obowiązują zasady zamieszczone w procedurze PO-11.

Podejmujący decyzje jest osobą, która nie brała udziału w szkoleniu, egzaminowaniu i ocenie osób, w stosunku do których podejmuje decyzje.

Po pozytywnej decyzji z kandydatem zawierana jest umowa dotycząca certyfikatu kompetencji.

6.5 Dokumenty wydawane w procesie certyfikacji personelu badań nieniszczących

Certyfikat i pozostałe dokumenty wydawane są przez i na wyłączną odpowiedzialność Jednostki Certyfikującej. W procesie certyfikacji wydawane są następujące dokumenty:

- zaświadczenie o zdanym egzaminie kwalifikacyjnym,
- certyfikat kompetencji personelu badań nieniszczących,
- legitymacja,
- umowa pomiędzy Posiadaczem certyfikatu, a Jednostką Certyfikującą.

Jednostka Certyfikująca zachowuje wyłączne prawo własności certyfikatu kompetencji.

6.5.1 Certyfikat kompetencji i legitymacja personelu badań nieniszczących

Wydawane certyfikaty i legitymacje zawierają następujące dane:

- imię i nazwisko certyfikowanej osoby,
- datę certyfikacji,
- datę ważności certyfikatu,
- stopień certyfikatu,
- nazwę jednostki certyfikującej,
- metodę (metody) badań nieniszczących,
- odpowiedni sektor (sektory),
- numer identyfikacyjny certyfikowanej osoby,
- podpis osoby certyfikowanej,
- zdjęcie certyfikowanej osoby w przypadku legitymacji,
- pieczęć Instytutu, jako zabezpieczeniu utrudniające podrobienie dokumentu
- podpis Kierownika Jednostki Certyfikującej lub jego Zastępcy

Jednostka Certyfikująca prowadzi rejestr posiadaczy certyfikatów kompetencji personelu badań nieniszczących w komputerowej bazie danych.

6.6 Ważności certyfikatu

Okres ważności certyfikatu kompetencji wynosi pięć lat licząc od daty wydania certyfikatu, która może być datą podjęcia decyzji o certyfikacji.

Certyfikaty tracą ważność:

- a) na podstawie decyzji Jednostki Certyfikującej, po sprawdzeniu i udowodnieniu nieetycznego postępowania posiadacza certyfikatu w stosunku do procedury certyfikacyjnej lub nieprzestrzegania ogólnych zasad etycznych,
- b) gdy posiadacz certyfikatu jest niezdolny do wykonywania swoich zadań na podstawie negatywnych, corocznych wyników badań wzroku lub wynik badania wzroku utracił ważność (pracodawca odpowiada za terminowość badań),
- c) gdy posiadacz certyfikatu ma istotną przerwę w prowadzeniu badań lub zmienia działalność, która uniemożliwia pełnienie obowiązków odpowiadających stopniowi kwalifikacji, metodzie badań i sektorowi (om) określonych zakresem certyfikacji, przekraczającą 1 rok albo co najmniej dwie przerwy przekroczyć

Sieć Badawcza Łukasiewicz – Górnośląski Instytut Technologiczny Centrum Spawalnictwa Ośrodek Certyfikacji	Wersja strony: a 02.09.2024
Program certyfikacji personelu badań nieniszczących Wydanie 15	Strona/Stron 14/20

łącznie 2 lata. Ustawowe urlopy lub okresy spowodowane chorobą lub kursami szkoleniowymi, krótsze niż trzydzieści dni, nie są brane pod uwagę przy obliczaniu przerwy,

- d) jeśli posiadacz certyfikatu nie uzyska recertyfikacji w ciągu okresu, w którym spełnia wymagania dotyczące recertyfikacji lub pierwotnej certyfikacji,
- e) w przypadku nie wystąpienia przez posiadacza certyfikatu z własnej woli o ponowną certyfikację.

Na wniosek posiadacza, wznowienie ważności certyfikatu w przypadku, gdy posiadacz nie spełnia wymagań pkt. 6.7 a) może nastąpić:

- po roku czasu od daty decyzji Jednostki Certyfikującej o utracie ważności certyfikatu,
- po przedstawieniu pozytywnego wyniku badania wzroku,
- w oparciu o procedurę odnowienia lub recertyfikacji, jeśli zdarzenie to miało miejsce w ostatnim roku ważności certyfikatu.

Określony roczny okres zawieszenia certyfikatu wchodzi w dopuszczalny czas „istotnej przerwy” w badaniach określony normą PN-EN ISO 9712.

Na wniosek posiadacza, przywrócenie ważności certyfikatu w przypadku, gdy posiadacz nie spełnia wymagań pkt. 6.7 b) może nastąpić po przedstawieniu pozytywnego wyniku badania wzroku.

Okres czasu od daty utraty ważności certyfikatu do uzyskania pozytywnych wyników badań przez jego posiadacza wchodzi w dopuszczalny czas istotnej przerwy w badaniach określony normą PN-EN ISO 9712.

Na wniosek posiadacza, przywrócenie posiadaczowi certyfikatu po przekroczeniu okresu „istotnej przerwy” określonej normą PN-EN ISO 9712, może nastąpić na podstawie zdanego z wynikiem pozytywnym egzaminu recertyfikującego. Certyfikacja zostaje wówczas wznowiona na nowy 5 letni okres, który rozpoczyna się od daty podjęcia decyzji o jej ponownym wydaniu.

7. Kodeks etyczny wykorzystania certyfikatów kompetencji

Osoby posiadające certyfikaty kompetencji są zobowiązane do:

- podejmowania racjonalnych kroków dla upewnienia się, że spełniają swoje zawodowe obowiązki obiektywnie, całkowicie, kompetentnie z zachowaniem bezpieczeństwa innych osób,
- aktualizowania swoich wiadomości w zakresie stosowanej technologii,
- podawania prawdziwych informacji wykorzystywanych w procesie certyfikacji,
- używania certyfikatu kompetencji jedynie w celu zgodnym z jego przeznaczeniem i tylko w zakresie w nim opisanym,
- nie używania i nie pozwalania swoim pracodawcom na używanie certyfikatu lub jego części (logo/znaku) w sposób niezgodny z przeznaczeniem,
- nie powoływania się w niewłaściwy sposób na system certyfikacji oraz używania certyfikatu w reklamach, katalogach itp., w sposób mogący wprowadzić w błąd,
- prowadzenia rejestru reklamacji na działalność zawodową objętą zakresem certyfikatu,
- etycznego zachowywania się, nie przynoszącego złej reputacji Jednostce Certyfikującej, PCA,
- działania zgodnego z zasadami programu certyfikacji,
- bezzwłocznego poinformowania Jednostkę Certyfikującą o sprawach, które mogłyby mieć wpływ na zdolność do dalszego spełnienia wymagań certyfikacyjnych,
- bezzwłocznego zaniechania wszelkich roszczeń co do praw wynikających z procesu certyfikacji w przypadku zawieszenia lub cofnięcia certyfikatu kompetencji, zawierających powołanie się na Jednostkę Certyfikującą, a także do zwrotu wydanych certyfikatów.

Niestosowanie się do powyższych zasad może spowodować zawieszenie lub wycofanie certyfikatu. Jednostka Certyfikująca może odmówić przywrócenia certyfikatu kompetencji.

Sieć Badawcza Łukasiewicz – Górnośląski Instytut Technologiczny Centrum Spawalnictwa Ośrodek Certyfikacji	Wersja strony: a 02.09.2024
Program certyfikacji personelu badań nieniszczących Wydanie 15	Strona/Stron 15/20

Jednostka Certyfikująca podejmuje stosowne działania o charakterze prawnym lub wymagające skorygowania, względnie publikuje wyczerpujące informacje wyjaśniające w przypadku: niewłaściwego powoływania się przez certyfikowany personel na swoje certyfikaty kompetencji w katalogach, ogłoszeniach, reklamach, prospektach, ofertach współpracy, specyfikacjach technicznych, dokumentach normatywnych itp.,

- stwierdzenia, że posiadacz certyfikatu wykonując swoją pracę przekroczył kompetencje, wynikające z zakresu certyfikatu,

8. Nadzór nad wydanymi certyfikatami kompetencji

W okresie ważności certyfikatu Jednostka Certyfikująca sprawuje nadzór na wydanym certyfikatem w celu sprawdzenia, czy jego posiadacz nadal spełnia wymagania związane z przyznaniem certyfikatem.

Nadzór nad certyfikatami personelu NDT przeprowadzany jest w oparciu o wnioski ponownej certyfikacji nie później niż przed upływem 5 lat od dnia, w którym podjęto decyzję o przyznaniu certyfikatu.

W prowadzonym procesie nadzoru brane są pod uwagę:

- a) pozytywny wynik badań wzroku z ostatnich 12 miesięcy,
- b) potwierdzenie ciągłej i zadawalającej pracy, bez przerw w stosowaniu metody objętej certyfikatem (jest to przerwa przekraczająca 1 rok albo co najmniej dwie przerwy przekraczające łącznie 2 lata. Ustawowe urlopy lub okresy spowodowane chorobą lub kursami szkoleniowymi, krótsze niż trzydzieści dni, nie są brane pod uwagę przy obliczaniu przerwy),
- c) działania dotyczące skarg do świadczonych przez posiadacza certyfikatu usług objętych zakresem certyfikatu.

Posiadacz certyfikatu zobowiązany jest do utrzymywania zapisów skarg zgłaszanych przeciwko niemu w zakresie objętym certyfikacją.

Nie spełnienie warunków dotyczących nadzoru może być przyczyną zawieszenia lub wycofania certyfikatu.

Wniosek o przeprowadzenie nadzoru wraz z wymaganą dokumentacją powinien być złożony w ciągu 6 miesięcy przed upływem terminu ważności certyfikatu kompetencji.

8.1 Zawieszenie certyfikatu kompetencji

Zawieszenie certyfikatu kompetencji następuje w przypadku:

- a) nie wywiązywania się przez posiadacza certyfikatu ze zobowiązań ustalonych w umowie będącej formalną podstawą wydania certyfikatu kompetencji.
- b) nie spełnienia wymagań dotyczących procesu nadzoru nad certyfikatem,
- c) sprawdzenia i udowodnienia nieetycznego postępowania

Zawieszając certyfikat Jednostka Certyfikująca określa indywidualnie niezbędne działania korygujące dla posiadacza certyfikatu kompetencji oraz podaje warunki, na jakich może nastąpić przywrócenie certyfikatu jak również ustala termin spełnienia tych warunków.

8.2 Wycofanie certyfikatu kompetencji

Wycofanie certyfikatu kompetencji następuje w przypadku:

- a) nie podjęcia przez posiadacza certyfikatu działań korygujących zaleconych po zawieszeniu certyfikatu kompetencji,
- b) nie wystąpienia przez posiadacza certyfikatu o ponowną certyfikację z własnej woli,

Sieć Badawcza Łukasiewicz – Górnośląski Instytut Technologiczny Centrum Spawalnictwa Ośrodek Certyfikacji	Wersja strony: a 02.09.2024
Program certyfikacji personelu badań nieniszczących Wydanie 15	Strona/Stron 16/20

Przywrócenie posiadaczowi certyfikatu po jego wycofaniu może nastąpić na podstawie pozytywnego wyniku egzaminu recertyfikującego. Certyfikacja zostaje wówczas wznowiona na nowy 5 letni okres, który rozpoczyna się od daty podjęcia decyzji o jej ponownym wydaniu.

Fakt zawieszenia lub cofnięcia certyfikatu kompetencji Jednostka Certyfikująca może publikować na swojej stronie internetowej.

9. Ponowna certyfikacja

Okres ważności ponownego certyfikatu NDT wynosi pięć lat licząc od daty certyfikacji, podanej na certyfikacie.

Jednostka Certyfikująca wystawia certyfikat w terminie do 10 tygodni po dostarczeniu przez kandydata pełnej wymaganej dokumentacji oraz po podjętej decyzji o ponownym wydaniu certyfikatu.

Decyzję o wydaniu certyfikatu podejmuje Kierownik Ośrodka Certyfikacji lub jego Zastępca w oparciu o pozytywną ocenę wynikającą z analizy informacji uzyskanych w procesie ponownej certyfikacji przeprowadzonej przez oceniającego Jednostki Certyfikującej.

Podejmujący decyzję jest osobą, która nie brała udziału w egzaminowaniu (dotyczy egzaminu recertyfikacyjnego) i ocenie osób, w stosunku do których podejmuje decyzje.

W przypadku certyfikowania osób będących pracownikami Instytutu, obowiązują zasady zamieszczone w procedurze PO-11.

Po pozytywnej decyzji z kandydatem zawierana jest umowa dotycząca certyfikatu kompetencji.

Wymagana dokumentacja do ponownej certyfikacji, celem utrzymania ciągłości ważności certyfikatu, musi być złożona nie wcześniej niż 6 miesięcy przed upływem daty ważności certyfikatu.

Zaleca się, aby wymaganą dokumentację złożyć nie później niż miesiąc przed upływem ważności certyfikatu.

Decyzją Jednostki Certyfikującej, w szczególnych przypadkach, kompletny wniosek o ponowne wydanie certyfikatu, może być również uwzględniony w terminie do 12 miesięcy po upływie ważności certyfikatu. Jednak, w takim przypadku okres ważności certyfikacji nie obejmuje okresu od daty wygaśnięcia certyfikacji do daty ponownego wydania certyfikatu. Data zakończenia ważności kolejnego cyklu certyfikacji pozostaje jednak wówczas bez zmian.

Po przekroczeniu terminu złożenia wniosku wraz wymaganą dokumentacją o ponowną certyfikację – odnowienie po 5 latach (powyżej 12 miesięcy), posiadacz certyfikatu musi przystąpić do egzaminu recertyfikującego. Certyfikat zostaje wtedy odnowiony na podstawie pozytywnego wyniku egzaminu recertyfikującego na nowy 5 letni okres ważności, który rozpoczyna się od daty podjęcia decyzji o jego ponownym wydaniu.

W przypadku przekroczeniu terminu złożenia wniosku wraz wymaganą dokumentacją o recertyfikację po 10 latach (powyżej 12 miesięcy), posiadacz certyfikatu stopnia 1 i 2 musi przystąpić do egzaminu zakresem odpowiadającego certyfikacji początkowej, natomiast posiadacz certyfikatu stopnia 3. musi przystąpić do egzaminu w metodzie głównej na 3. stopień. Certyfikat zostaje wtedy odnowiony na podstawie pozytywnego wyniku egzaminu na nowy 5 letni okres ważności, który rozpoczyna się od daty podjęcia decyzji o jego ponownym wydaniu. Termin złożenia wniosku do 12 miesięcy obejmuje również udział w egzaminie recertyfikacyjnym.

9.1 Odnowienie certyfikatu kompetencji

Po upływie pierwszego okresu ważności certyfikatu i po każdych dziesięciu latach od uzyskania certyfikatu, Jednostka Certyfikująca odnawia certyfikat na kolejne pięć lat w przypadku, gdy posiadacz certyfikatu:

- a) przedstawi pozytywny wynik dotyczący ostrości widzenia z ostatnich 12 miesięcy (wymagania pkt. 5.2.1),

Sieć Badawcza Łukasiewicz – Górnośląski Instytut Technologiczny Centrum Spawalnictwa Ośrodek Certyfikacji	Wersja strony: a 02.09.2024
Program certyfikacji personelu badań nieniszczących Wydanie 15	Strona/Stron 17/20

- b) przedstawi pozytywny wynik badania wykonanego w ciągu ostatnich 60 miesięcy potwierdzającego, że widzenie barw i/lub postrzeganie skali szarości jest wystarczające (wymagania pkt. 5.2.2),
- c) potwierdzi ciągłą i zadawalającą działalność zawodową, bez istotnej przerwy w stosowaniu metody, dla której osoba uzyskała certyfikat. Istotna przerwa jest to przerwa przekraczająca 1 rok albo co najmniej dwie przerwy przekraczające łącznie 2 lata. Ustawowe urlopy lub okresy spowodowane chorobą lub kursami szkoleniowymi, krótsze niż trzydzieści dni, nie są brane pod uwagę przy obliczaniu przerwy,
- d) pozytywny wynik egzaminu praktycznego, którego zakres składa się z co najmniej 50% próbek egzaminacyjnych wymaganych pkt. 9.3.b), lub
- e) spełnienie wymagań ustrukturyzowanego systemu punktów, zgodnie z punktem 10.1 e) normy PN-EN ISO 9712 .

W przypadku nie spełnienia przez kandydata warunku do ponownego wydania certyfikatu, przedstawionego w punkcie 9.1 c) kandydat zobowiązany jest przystąpić do egzaminu recertyfikującego. Certyfikat zostaje wtedy odnowiony na podstawie pozytywnego wyniku egzaminu recertyfikującego na nowy okres ważności, który rozpoczyna się od daty podjęcia decyzji o jego odnowieniu. Data ważności takiej certyfikacji wynosi 5 lat od daty wygaśnięcia początkowej certyfikacji.

W przypadku przekroczenia terminu złożenia wniosku wraz wymaganą dokumentacją o ponowną certyfikację – odnowienie po 5 latach w terminie powyżej 12 miesięcy, posiadacz certyfikatu stopnia 1. i 2 musi przystąpić do egzaminu recertyfikującego.

Posiadacze certyfikatu 1. i 2. stopnia, którzy nie spełniają wymagań dotyczących odnowienia, muszą spełnić wymagania dotyczące recertyfikacji, zgodnie z pkt.11.2.2 PN-EN ISO 9712. Data ważności takiej certyfikacji wynosi 5 lat od daty wygaśnięcia początkowej certyfikacji.

Posiadacze certyfikatu 3. stopnia, którzy nie spełniają wymagań dotyczących odnowienia, muszą spełnić wymagania dotyczące recertyfikacji, zgodnie z pkt.9.2.2. Data ważności takiej certyfikacji wynosi 5 lat od daty wygaśnięcia początkowej certyfikacji.

9.2 Odnowienie certyfikatów kompetencji wydanych przez inne jednostki

Osoby, którym zostały wydane certyfikaty kompetencji przez inne jednostki, mogą wnioskować do Jednostki Certyfikującej o ich odnowienie. Ponowne wydanie certyfikatu kompetencji może nastąpić na podstawie:

- złożenia wniosku nadzoru - ponownego wydania certyfikatu,
- przedstawienia pozytywnego wyniku badania dotyczącego zdolności widzenia zgodnie z pkt. 5.2,
- dostarczenia kopii odnawianego certyfikatu z potwierdzeniem jego autentyczności,
- pozytywnego wyniku egzaminu, który zakresem odpowiada pkt. 9.3 (recertyfikacja kompetencji).

9.3 Recertyfikacja kompetencji

Po upływie każdego drugiego okresu ważności (co każde dziesięć lat od pierwszej certyfikacji) certyfikat wydawany jest przez Jednostkę Certyfikującą na nowy 5 letni okres.

Zasady ponownego wydawania certyfikatów kompetencji personelu badań nieniszczących są prowadzone zgodnie z następującymi wymaganiami normy PN-EN ISO 9712:

1.i 2. stopień

a) w przypadku certyfikatu 1. i 2. stopnia, osoby powinny spełniać kryteria odnowienia pkt. 9.1 a, b i c oraz spełnić wymagania pkt. 9.3 b).

b) dana osoba powinna zdać z wynikiem pozytywnym egzamin praktyczny, przeprowadzony zgodnie z uproszczoną procedurą, podczas którego ocenia się aktualne kwalifikacje do prowadzenia badań nieniszczących.

Sieć Badawcza Łukasiewicz – Górnośląski Instytut Technologiczny Centrum Spawalnictwa Ośrodek Certyfikacji	Wersja strony: a 02.09.2024
Program certyfikacji personelu badań nieniszczących Wydanie 15	Strona/Stron 18/20

Egzamin powinien obejmować badania próbek egzaminacyjnych odpowiednich do zakresu certyfikatu podlegającego recertyfikacji oraz w przypadku 2. stopnia opracowanie odpowiedniej pisemnej instrukcji badań. Jeśli dana osoba nie uzyska oceny, co najmniej na poziomie 70% dla każdej części egzaminu (współczynniki wagowe podane w tablicy 4 normy PN-EN ISO 9712), to dozwolone jest dwukrotne ponowne zdawanie całego egzaminu recertyfikującego, najwcześniej po upływie 7 dni i przed upływem 12 miesięcy od pierwszego podejścia do egzaminu recertyfikującego. W przypadku niezadowolającego wyniku dwóch egzaminów poprawkowych, certyfikat zostaje wycofany. Aby odzyskać certyfikat w danym stopniu, w danym sektorze i metodzie, kandydat powinien ukończyć szkolenie akceptowalne przez jednostkę certyfikującą oraz ubiegać się o nową certyfikację. W tym przypadku nie powinny być stosowane żadne zwolnienia egzaminacyjne na podstawie posiadanego jakiegokolwiek innego ważnego certyfikatu.

Przywrócenie ważności certyfikacji nie może przekroczyć 5 lat od daty wygaśnięcia początkowej certyfikacji.

3. stopień

c) w przypadku stopnia 3., dana osoba powinna w zależności od dokonanego przez nią wyboru spełnić jedno z dwóch kryteriów odnowienia certyfikacji:

- zdać z wynikiem pozytywnym egzamin pisemny, zawierający minimum 20 pytań dotyczących zastosowania metody badania w rozpatrywanym sektorze, wykazując zrozumienie aktualnych technik badań nieniszczących, norm, przepisów lub specyfikacji i stosowanej technologii oraz 10 pytań dotyczących wymagań certyfikacji Jednostki Certyfikującej,
- lub
- spełnić wymagania systemu uzyskiwania punktów kredytowych do recertyfikacji.

W obu przypadkach recertyfikacji (egzaminu i systemu uzyskiwania punktów kredytowych), kandydat zobowiązany jest dostarczyć odpowiednio udokumentowane dowody (np. rejestr ciągłości pracy), akceptowalny przez jednostkę certyfikującą, potwierdzający jego ciągle praktyczne umiejętności w prowadzeniu badań lub zdać praktyczny egzamin recertyfikujący dla stopnia 2, zgodnie z wymaganiami pkt. 9.3.b, ale bez opracowania pisemnej instrukcji badań.

Jeśli osoba nie uzyska z egzaminu recertyfikacyjnego oceny, co najmniej 70%, to wówczas może być dopuszczona dwukrotnie do egzaminu poprawkowego. Wszystkie egzaminy poprawkowe należy zdać w terminie do 12 miesięcy.

W przypadku niezadowolającego wyniku dwóch egzaminów poprawkowych, certyfikat powinien zostać wycofany i dla odzyskania certyfikatu w danym sektorze i metodzie, od kandydata jest wymagane uzyskanie pozytywnego wyniku egzaminu w głównej metodzie badania jak w przypadku pierwszej certyfikacji.

Kandydat ubiegający się o recertyfikację, który nie spełnił wymagań systemu uzyskiwania punktów, powinien być recertyfikowany w oparciu o egzamin pisemny. W przypadku negatywnego wyniku pierwszego egzaminu dozwolone jest jednokrotne przystąpienie do ponownego pisemnego egzaminu recertyfikacyjnego w ciągu 12 miesięcy od daty złożenia wniosku o recertyfikację w trybie uzyskiwania punktów.

9.4 Recertyfikacja certyfikatów kompetencji wydanych przez inne jednostki

W przypadku recertyfikacji certyfikatów wydanych przez inne jednostki, obowiązują takie same zasady jak w przypadku certyfikatów wydanych przez Jednostkę Certyfikującą.

10. Przeniesienie ważnej certyfikacji z innej jednostki

Przeniesienie certyfikatu w trakcie trwania jego ważności możliwe jest zachowując zasady dokumentu EA-8/01G:2024 tj.:

- możliwe jest przeniesienie jedynie certyfikacji objętej ważną akredytacją,
- nie jest możliwe przeniesienie akredytacji, która ma status zawieszonyj,

Sieć Badawcza Łukasiewicz – Górnośląski Instytut Technologiczny Centrum Spawalnictwa Ośrodek Certyfikacji	Wersja strony: a 02.09.2024
Program certyfikacji personelu badań nieniszczących Wydanie 15	Strona/Stron 19/20

- proces przeniesienia wymaga wykazania, że Jednostka przeanalizowała, przy udziale odpowiednich ekspertów, równoważność swojego programu certyfikacji z programem certyfikacji, która ma zostać przeniesiona, i doszła do pozytywnego wniosku, lub jeśli wymagania dotyczące kompetencji danej osoby są oparte na tej samej normie i tych samych procedurach oceny,
- proces przeniesienia certyfikacji musi zostać zakończony przed końcem ważności certyfikacji. Akceptująca Jednostka Certyfikująca podejmuje decyzję o przeniesieniu certyfikacji przed rozpoczęciem procesu odnowienia.
- przeniesienie nie jest możliwe, gdy Jednostka Certyfikująca, która wydała certyfikat, zakończyła swoją działalność i nie można było dostarczyć niezbędnej dokumentacji,
- przenoszenie danych osobowych pomiędzy jednostkami wymaga pisemnej zgody osoby certyfikowanej. Jeśli nie jest to możliwe, osoba ta powinna być traktowana jako nowy klient.
- gdy akceptująca Jednostka Certyfikująca wyda certyfikat, powinna poinformować o tym wydającą Jednostkę Certyfikującą.

Przegląd przenoszonej certyfikacji powinien obejmować co najmniej następujące aspekty, a sam przegląd i jego wyniki powinny być w pełni udokumentowane:

- potwierdzenie, że certyfikacja osoby klienta (program certyfikacji i kategoria) mieści się w zakresie akredytacji wydających i akceptujących jednostek certyfikujących;
- potwierdzenie, że Jednostka Akredytująca wydającej Jednostki Certyfikującej posiada obecnie w zakresie EA MLA certyfikację osób zgodnie z EN ISO/IEC 17024;
- powody ubiegania się o przeniesienie;
- dokumentację początkowej certyfikacji lub ostatniej ponownej certyfikacji, w tym dokumenty z egzaminów praktycznych i/lub teoretycznych, raporty, dokumentację decyzyjną i inne dowody potwierdzające kompetencje itp.
- jeśli aktualna dokumentacja certyfikacyjna nie jest dostępna ze względu na poufne informacje biznesowe o krytycznym znaczeniu, akceptowalna jest weryfikacja podsumowania wykazująca, że wszystkie wymagania programu zostały uwzględnione, ocenione i zatwierdzone.
- potwierdzenie, że istniejąca certyfikacja nie jest obecnie zawieszona;
- skargi skierowane do wydającej Jednostki Certyfikującej dotyczące osoby i podjętych działań (jeśli są dostępne);
- wszelkie inne wymagania pochodzące z odpowiedniego programu certyfikacji osób w celu przeniesienia certyfikatów.

Ważność przeniesionej certyfikacji powinna opierać się na poprzednim cyklu certyfikacji.

11. Rozszerzenie zakresu certyfikatu kompetencji

Rozszerzenie zakresu certyfikatu kompetencji personelu badań nieniszczących w tej samej metodzie badań i na tym samym stopniu może nastąpić w wyniku:

- ukończenia przez posiadacza certyfikatu kompetencji szkolenia uzupełniającego obejmującego dodatkowy sektor związany z wyrobem i z sektorem przemysłowym,
- dla osoby certyfikowanej na stopień 1 lub 2, egzaminu z części specjalistycznej i praktycznej w metodzie dotyczącej nowego sektora. Ponadto, osoba certyfikowana na stopień 2 powinna napisać instrukcję NDT dla nowego sektora,
- dla osoby certyfikowanej na stopień 3, egzaminu z części szczegółowej E oraz F (procedury) w metodzie dotyczącej nowego sektora
- przeprowadzenia oceny posiadacza certyfikatu kompetencji.

Po spełnieniu przez kandydata wszystkich warunków do uzyskania rozszerzenia i po pozytywnej jego ocenie przez Oceniającego Jednostki Certyfikującej, kandydatowi wydawany jest certyfikat z nowym zakresem. Data ważności certyfikatu pozostaje bez zmian.

Sieć Badawcza Łukasiewicz – Górnośląski Instytut Technologiczny Centrum Spawalnictwa Ośrodek Certyfikacji	Wersja strony: a 02.09.2024
Program certyfikacji personelu badań nieniszczących Wydanie 15	Strona/Stron 20/20

12. Ograniczenie zakresu certyfikatu kompetencji

Bezterminowe ograniczenie i czasowe ograniczenie (ustalane z posiadaczem certyfikatu kompetencji) zakresu certyfikatu następuje:

- w wyniku prowadzonego nadzoru, w trakcie którego stwierdzono brak możliwości prowadzenia działalności w pełnym zakresie,
- na wniosek posiadacza certyfikatu.

13. Ochrona i poufność

Ośrodek zapewnia ochronę i poufność informacji uzyskanych w trakcie wykonywania działań związanych z egzaminowaniem i certyfikacją, w trakcie nadzoru nad certyfikatem.

14. Procedura odwołań i skarg

Kandydaci lub posiadacze certyfikatów mają prawo odwoływać się od decyzji komisji egzaminacyjnej, opinii oceniającego i decyzji Kierownika Ośrodka Certyfikacji lub jego Zastępcy oraz składać skargi, zgodnie z zasadami opisanymi w procedurze PO-06.

15. Dokumentowanie

Jednostka Certyfikująca przechowuje:

- a) aktualną listę wszystkich certyfikowanych osób,
- b) dokumenty osób niecertyfikowanych, które są przechowywane przez 5 lat od daty złożenia wniosku przez kandydata,
- c) zbiór dokumentów certyfikacyjnych aktualnych posiadaczy certyfikatów z ostatnich 10 lat, zawierający,
  - 1) wnioski o certyfikację,
  - 2) dokumenty z egzaminu i oceny,
  - 3) kopia certyfikatu i umowy,
  - 4) dokumenty dotyczące ponownego wydania certyfikatu, tzn. odnowienia i recertyfikacji (wyniki badań wzroku i dokumenty potwierdzające ciągłość prowadzenia badań),
  - 5) powód(dy) wycofania certyfikatu.

Zbiór dokumentów jest przechowywany w odpowiednich warunkach bezpieczeństwa i poufności, przez okres czasu równy czasowi ważności certyfikatu i nie mniej niż 10 lat po ustaniu jego ważności (kopie certyfikatów i protokoły z egzaminów).

Postępowanie dotyczące dokumentowania i odpowiedzialności po stronie pracodawcy personelu NDT reguluje pkt. 5.5 PN-EN ISO 9712.

16. Wydawanie duplikatu certyfikatu i legitymacji

W przypadku utraty certyfikatu lub legitymacji posiadacz powinien złożyć w Jednostce Certyfikującej pismo o wydanie duplikatu. Pismo to zostaje zarejestrowane i po ocenie przez pracownika Jednostki Certyfikującej zostaje podjęta przez Kierownika Jednostki Certyfikującej lub jego Zastępcę decyzja o wydaniu lub odmowie wydania duplikatu.